

Mandat for arbeidsgruppe om pensjonsopptjening fra første krone

Bakgrunn

Minstekravet til pensjonssparing i privat sektor etter lov om obligatorisk tjenestepensjon (OTP) er 2 prosent av ansattes lønn mellom 1 G og 12 G. I innskuddspensjonsordninger er det valgfritt for arbeidsgivere om de ansatte skal gis pensjonsopptjening for all lønn inntil 12 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) eller kun for den delen som overstiger 1 G. Av om lag 1,4 millioner medlemmer i private innskuddspensjonsordninger er nesten tre fjerdedeler eller i overkant av 1 million omfattet av ordninger som bare gir opptjening for lønn over 1 G.

Da regelverket for de skattefaviserte innskuddspensjonsordningene ble innført i 2001, skulle det ikke betales innskudd for lønn under 2 G. Hensikten var at kompensasjonsgraden skulle bli om lag lik for alle lønnsnivåer inntil 12 G når man så tjenestepensjon og alderspensjon fra folketrygden under ett. Den nedre grensen ble senket til 1 G ved innføringen av obligatorisk tjenestepensjon i 2006. Alderspensjon i folketrygden er fra 2011 lagt om til en mer innskuddslignende modell med alleårsopptjening av pensjon for all lønn inntil 7,1 G.

I ordninger etter tjenestepensjonsloven fra 2014 er det krav om opptjening fra første krone som følge av tilpasning til den nye folketrygden. Foretak som ønsker å ha en minimumsordning, kan da tilpasse nivået på satsene slik at alle ansatte får sparing minst tilsvarende 2 prosent av lønn mellom 1 G og 12 G.

I regjeringsplattformen står det at regjeringen vil sette ned et partssammensatt utvalg for å vurdere pensjon fra første krone. Videre ble det ved stortingets behandling av Dokument 8:218 S (2017-2018) om pensjon fra første krone vedtatt å be regjeringen om å sette ned et partssammensatt utvalg for å vurdere spørsmålet om pensjonsopptjening fra første krone, jf. anmodningsvedtak fra Stortinget til regjeringen nr. 406 (2018-2019).

I de ulike lovene om privat tjenestepensjon er det regler om hvilke ansatte som skal tas opp som medlemmer i tjenestepensjonsordningen. Ansatte under 20 år eller med lavere stillingsandel enn 20 prosent er ikke pliktige medlemmer. I folketrygden gis det alderspensjonsopptjening for all inntekt fra og med fylte 13 år og uavhengig av stillingsbrøk. Regelen om minst 12 måneders ansettelse for rett på å få med seg pensjonsopptjening er vedtatt opphevet i innskuddspensjonsordninger. Disse kriteriene ble, sammen med spørsmålet om pensjonsopptjening fra første krone, vurdert av arbeidsgruppen som utredet egen pensjonskonto. Departementet mener kriteriene for alder og stillingsandel bør utredes i sammenheng med spørsmålet om pensjonsopptjening fra første krone.

Departementet setter nå ned en arbeidsgruppe med medlemmer fra Arbeids- og sosialdepartementet, Finansdepartementet, LO, NHO, YS og Virke for å vurdere spørsmålet om pensjonsopptjening fra første krone i innskuddspensjonsordninger samt om medlemskap i tjenestepensjonsordninger for ansatte under 20 år eller med lavere stillingsandel enn 20 prosent. Det vil underveis i arbeidet bli invitert til et innspillsmøte.

Mandat

Arbeidsgruppen skal beskrive utbredelsen av ulike typer tjenstepensjonsordninger i privat sektor med vekt på innskuddspensjonsordninger. Herunder skal arbeidsgruppen beskrive hvordan pensjonsordninger er fordelt på ulike spare- og kompensasjonsnivåer, og i hvilken grad det gis opptjening for lønn under 1 G. Det er ønskelig å få belyst fordelingseffekter på tvers av bedrifter og næringer, samt på tvers av kjønn, inntektsnivåer, ulike stillingsbrøker, ulike lengder på arbeidsforhold mv. for arbeidstakerne. Ved vurderingen av kompensasjonsnivåer bør det ses hen til samlet kompensasjon fra folketrygd og tjenstepensjon samt ev. AFP.

Arbeidsgruppen skal utrede alternativer for hvordan et krav om opptjening fra første krone i innskuddspensjonsordninger kan utformes. Kombinasjonen av minstekrav til pensjonssparing etter OTP og forholdsmessighetsprinsippet innebærer at bedrifter ikke kan kompensere fullt ut for en ev. utgiftsøkning ved å senke sparesatsene. Arbeidsgruppen skal vurdere om det kan og bør gjøres andre endringer i pensjonsregelverket som gir bedriftene økt rom for å kompensere for en utgiftsøkning som følge av krav om pensjonsopptjening fra første krone. Arbeidsgruppen skal presentere minst et forslag for pensjon fra første krone som gir tilnærmet uendrede pensjonsutgifter for bedriftene.

Arbeidsgruppen skal utrede om det bør innføres krav om at arbeidstakere i deltidsstillinger på under 20 pst. og arbeidstakere som ikke er fylt 20 år, skal opptas i obligatoriske tjenstepensjonsordninger. Eventuelle endringer i bestemmelsene om medlemskap i tjenstepensjonsordninger bør ses i sammenheng med reglene i hhv. lov om obligatorisk tjenstepensjon og de ulike pensjonslovene om plikt og rett til å opprette skattefavorisert tjenstepensjonsordning. Effekten av ev. endringer i ulike kriterier for pensjonsopptjening skal ses i sammenheng, herunder bør arbeidsgruppen se hen til at kravet om minst 12 måneders ansettelse for rett til opptjent pensjon er vedtatt opphevet i innskuddspensjonsordninger. Arbeidsgruppen bør vurdere om det fortsatt skal være noen nedre grenser for rett på pensjonsopptjening for at størrelsen på pensjonsopptjeningen skal stå i forhold til administrasjons- og forvaltningskostnadene. I vurderingen av hvordan små pensjonsopptjeninger bør håndteres, skal også forholdet til utenlandske arbeidstakere belyses.

Arbeidsgruppen skal utarbeide utkast til nødvendige lov- eller forskriftsendringer for sine forslag, og redegjøre for økonomiske og administrative konsekvenser, herunder for pensjonsleverandører, arbeidsgivere, arbeidstakere og pensjonister samt det offentlige.

Finansdepartementet kan presisere eller gjøre tilføyelser til mandatet. Arbeidsgruppen skal levere sin utredning i løpet av våren 2020.